

PLE FEBRER 2014

7.14 Proposició dels Grups Municipals de CiU, PSC i ERC i CUP, de rebuig a la reforma de la Llei orgànica del Poder Judicial, a proposta del Consell Municipal de Solidaritat.

El secretari presenta la proposició dels Grups Municipals de CiU, PSC, ERC i CUP, de 13 de febrer de 2014, que es transcriu a continuació:

“Atès que tant la Constitució com l'Estatut d'autonomia emparen la voluntat tant de la ciutadania com de les institucions de contribuir a la defensa dels valors de la pau i del respecte a la vida, considerem de responsabilitat compartida la preservació de mecanismes que treballen per la protecció dels drets humans més bàsics: el dret a la dignitat i a la justícia.

Atès que les violacions de drets humans constitueixen un estigma inesborrable en la història de la humanitat, sobretot quan involucren crims que, per la seva crueltat, l'ofenen o la lesionen de manera greu. Per a superar-lo, les societats han tractat de dissenyar mecanismes que evitin la seva impunitat i que permetin donar a les víctimes i als seus familiars tutela adequada.

Les temptatives d'abordar seriosament la qüestió de la responsabilitat per crims contra la humanitat es remunten, principalment, a la segona postguerra mundial. La tràgica experiència del nazisme va posar de manifest la necessitat d'estipular un “mai més” a l'extermini i a la imposició sistemàtica de tractes degradants i inhumans per raons socials, ètniques o nacionals, o per altres circumstàncies similars. Aquesta presa de consciència es va materialitzar en la conformació dels tribunals de Nüremberg, que van establir el principi de que hi ha crims que no prescriuen ni admeten immunitat, amb independència de qui siguin els seus autors i d'on els hagin comés. En aquest context, i per garantir aquest principi de justícia universal protegit per la comunitat internacional, es va aprovar a l'article 23 de la Llei Orgànica del Poder Judicial (LOPJ) de 1985 i la ratificació, per part del Regne d'Espanya, de diferents convenis i tractats internacionals.

La detenció del dictador xilè Augusto Pinochet a Londres per violacions de drets humans va suposar un precedent en l'aplicació d'aquest principi. No obstant, el Partit Popular ha registrat recentment en el Congrés de Diputats una proposta per impedir l'aplicació efectiva de la jurisdicció universal per part dels tribunals espanyols. La proposició de llei es desentén dels compliment dels compromisos amb els convenis internacionals subscrits i pot significar, de ser aprovada, l'arxiu immediat de la investigació de tots els crims internacionals –genocidi, tortures, etc- que no siguin de terrorisme en què l'acusat "no es trobi en territori espanyol". Això ha succeït tot just després de les pressions del Govern xinès arran de l'ordre de detenció dictada per l'Audiència Nacional sobre l'anterior cúpula militar pel genocidi perpetrat contra practicants de Falung Gong.

La reforma de la Llei, que es serveix d'una via d'urgència de dubtosa legitimitat formal, afectarà a una dotzena de investigacions obertes en la darrera dècada per part de jutges espanyols. I entre elles, en concret, la investigació dut a terme per l'Audiència Nacional sobre el genocidi ruandès en el que fou assassinada Flors Sirera, veïna de la nostra localitat. Amb aquesta decisió, denunciada per diferents associacions judicials i per organismes de drets humans, considerem que es pot donar emparament a crims greus perpetrats per genocides i torturadors i es consuma una severa reculada en la història de la lluita contra la seva impunitat.

Atès que la societat catalana ha estat precursora en la defensa dels drets humans i en la construcció de societats en pau a partir del reconeixement i reparació a les víctimes de qualsevol tipus de violència, com demostra l'aprovació per unanimitat de la Llei de foment de la pau al Parlament de Catalunya, el 25 de juny de 2003, i l'aprovació al 2007 de la Llei del Memorial Democràtic.

La ciutadania catalana entén i treballa per la importància que té reescriure la història pel què fa al reconeixement de les víctimes i com a forma de prevenció de repetir les mateixes formes de barbàrie.

Atès que la ciutat de Manresa promou activitats de sensibilització i educació en valors per construir societats basades en la justícia i els drets humans des de diferents àmbits, però especialment des del Consell Municipal de Solidaritat, constituït l'any 1995, sent un dels eixos de treball principals que no hi ha realment pau a les societats sense justícia.

El Consell, i especialment l'ONGD Inshuti, ha donat suport de forma continuada a les propostes per promoure una reconciliació pacífica i el respecte als drets humans a la zona dels Grans Llacs.

Atès que aquest Ajuntament ha donat suport a la Querella contra els implicats en els assassinats de cooperants espanyols a Rwanda, entre ells la manresana Flors Sirera com a símbol que cap crim contra la humanitat pot quedar impune, més enllà de la situació de poder de qui el comet, i com a reparació als milions de víctimes que van deixar la vida al conflicte dels Grans Llacs.

Atès que no cal oblidar també que la jurisdicció universal ha estat una important eina de persecució de delictes execrables que atempten directament a les bases de l'estructura social i del seu desenvolupament, cal denunciar el retrocés que representa que es sotmeti a condicionats la persecució de delictes com el tràfic de persones, la corrupció de menors, la violència de gènere o el tràfic de drogues. Així com la desaparició de la capacitat de perseguir internacionalment altres com els vinculats amb la prostitució, la corrupció de persones discapacitades o la mutilació genital femenina.

ACORDEM I PROPOSEM

Al Ple de l'Ajuntament del municipi de Manresa l'adopció dels acords següents:

1. Mostrar el rebuig explícit a la proposta de reforma de Llei Orgànica del Poder Judicial i la incomprensió d'una iniciativa que deixa més vulnerables a les víctimes dels conflictes, en comptes d'augmentar-ne la seva protecció.
2. Continuar donant suport a la causa de la Querella contra els implicats en els assassinats de cooperants espanyols a Rwanda, entre ells la manresana Flors Sirera, acompanyant el procés per buscar el camí per preservar el seu treball per la justícia i el seu valor simbòlic de denuncia de crims contra la humanitat.
3. Traslladar aquesta moció:
 - Al govern de la Generalitat
 - Al govern de l'estat espanyol
 - Al Consell general del poder judicial

4. Instar els organismes internacionals de defensa dels drets humans a mostrar el seu rebuig contra tot intent de legislació que quati els instruments vigents de lluita contra la impunitat.”

L'alcalde cedeix la paraula al senyor Jaume Asens Llodrà en representació de l'Associació Inshuti, atès que han demanat comparèixer en aquest Ple amb relació a la proposició que han presentat els Grups Municipals de CIU, PSC, ERC i CUP per mostrar el rebuig a la reforma de Llei del Poder Judicial, a proposta del Consell de Solidaritat.

L'alcalde comenta als assistents que el senyor Jaume Asens és la persona que defensa el cas de la Flors Sirera en representació de l'Ajuntament de Manresa.

El senyor Jaume Asens, en representació de l'Associació Inshuti, manifesta que han volgut comparèixer en aquest Ple per presentar aquesta moció de rebuig a una llei que posa fi a la justícia universal.

Diu que un primer argument important per aquest rebuig té a veure amb la implicació que té la ciutat de Manresa amb el cas de Flors Sirera. També perquè hi ha una sèrie d'associacions -especialment l'ONG Inshuti, que porta anys treballant amb aquest tema- a l'igual que moltes altres entitats del Consell Municipal de Solidaritat que és qui ha elaborat la proposta. Per tant, pensa que potser Manresa és un dels municipis més interpel·lats del país per les conseqüències d'aquesta llei i per això creuen que té especial sentit que hi hagi un pronunciament del Ple per donar recolzament a la querella i també mostrar rebuig a aquesta llei pensada per evitar la viabilitat d'aquesta querella i d'altres.

Pensa que, de fet, no és res més que intentar ser coherents amb el Ple municipal del març de 2010 en el qual es va signar una declaració institucional de reconeixement del valor que tenia aquesta acció judicial per restablir el mal causat als familiars de Flors Sirera i també del valor que tenia en termes de justícia i de veritat per ajudar a aconseguir la pau a la zona dels Grans Llacs.

Assenyala que això té a veure amb el principi de justícia universal, el qual fa referència a la idea de que hi ha crims que són especialment abominables, horribles, i per això, no només ofenen a les seves víctimes sinó que ofenen a la humanitat sencera. En nom de la humanitat –perquè, com ha dit, són crims que no només es cometen contra les víctimes sinó contra tota la humanitat- el principi de justícia universal preveu que es puguin perseguir aquests delinqüents, siguin quins siguin els seus autors i sigui on sigui on s'hagin comès. L'origen més recent d'aquest principi és la conformació dels Tribunals de Nuremberg i la presa de consciència col·lectiva de que mai més podria tornar a repetir-se el que va passar als camps d'extermini nazis. La necessitat de que aquests actes de barbàrie no es repetissin és el que va fer que la comunitat internacional estipulés la jurisdicció internacional, per assegurar un *“mai més”*. Diu que això també va inspirar la creació de documents tan importants com la Declaració de Drets Humans, la Carta de l'ONU, etc.

Precisament la promesa del *“mai més”*, que ha tingut dificultats a l'hora de dur-se a terme, és la que inspira la Llei Orgànica del Poder Judicial i concretament l'article 23, la qual es va aprovar amb una àmplia majoria del Parlament espanyol. Diu que en base a aquest article es van iniciar tota una sèrie d'investigacions per perseguir crims comesos d'aquesta naturalesa. Comenta que aquest principi es va poder aplicar al nostre estat sense problemes quan afectava a països del Tercer Món o a països de

l'Àfrica o d'Amèrica Llatina, però va començar a tenir problemes a l'hora d'aplicar-se quan es va posar en el punt de mira a les grans potències que no reconeixen el dret internacional com Xina, Estats Units o Rússia. Quan les investigacions es van encaminar cap als crims que involucraven a ciutadans d'aquets països, és quan van començar a aparèixer diferents obstacles i les pressions d'aquests països van fer que es fes una primera reforma, ja fa un parell d'anys, en la que es limitava el principi de jurisdicció universal.

Amb la reforma que volen fer ara el que pretenen és, directament, acabar amb el principi de justícia universal. La idea d'aquesta reforma és que només es puguin perseguir els crims quan l'acusat es trobi en l'estat espanyol, cosa que -a la pràctica- vol dir arxivar la totalitat d'investigacions obertes, entre elles la de Ruanda i Flors Sirera, i deixar en desemparament a moltes víctimes.

Una altra de les crítiques que s'ha formulat a aquesta llei és que deixa sense càstig els delictes de fets tan sagnants com l'ablació femenina. Diu que amb la reforma aquests delictes seran impunes.

Els crida l'atenció el diferent tractament segons siguin unes o altres les víctimes, per exemple, les víctimes d'un atemptat terrorista tenen més protecció que les de tortures. Diu que les víctimes de tortures no tenen la mateixa consideració quan s'han comès a l'estranger, en canvi, les d'atemptats terroristes sí. Les víctimes de genocidi -que és el delictes més greu que es pot cometre de tot el Codi Penal- tampoc tenen la mateixa protecció que les d'un atemptat terrorista. Diu que és obvi que hi ha una intencionalitat política amb aquesta postura que dona prioritat a unes víctimes per sobre d'unes altres.

Comenta que aquesta reforma de llei ha estat rebutjada per les associacions de drets humans, per la majoria de Col·legis d'Advocats -entre altres el de Manresa-, el Relator de Nacions Unides i tots els partits de l'oposició. Explica que la justificació que han donat per aquesta llei ha estat la pressió del govern xinès i creuen que això no pot ser motiu suficient per ignorar el deure de protegir les víctimes i dotar d'eficàcia universal els drets humans i aplicar la normativa internacional. Diu que aquests principis haurien d'estar per sobre de les relacions conjunturals de caire polític, dels negocis i de les pressions diplomàtiques. Troba que en un règim que es concep a si mateix com a democràtic és un acte de rendició a la llei del més fort, en aquest cas del govern xinès, que es revela incompatible de que cap poder -públic o privat- pugui lliurar-se a la força del dret i el respecte dels drets humans quan es permet que genocides, torturadors o altres criminals internacionals eludeixin l'acció de la justícia amb el conseqüent menyspreu a les seves víctimes, les alarmes haurien de disparar-se per recordar a tothom que la responsabilitat d'aquests actes no només pertoca als seus autors sinó a les societats que conviuen impassibles amb les seves accions. Diu que aquesta impunitat vergonyosa que preveu aquesta llei és una invitació al delictes i a la reincidència del delictes per als criminals.

Finalment, diu que amb els drets humans no hi ha mitges tintes, o s'està amb les víctimes o amb els victimaris, o amb els familiars de Flors Sirera o amb els seus assassins. Troba que aquesta llei ha pres partit per aquests últims i, per això, cal recordar l'advertència que van llançar als anys 70 els familiars dels desapareguts a Xile: "qui busca les lleis de la impunitat serà tant responsable en el futur com qui ha premut el gallet en el passat".

La senyora M. Mercè Rosich, regidora delegada de Serveis Socials, Acollida i Cooperació, comença la seva intervenció agraint la compareixença del senyor Jaume

Asens, així com també agraeix el gest del senyor Abel Pié perquè també estava interessat en comparèixer com a representant del Col·legi d'Advocats de Manresa, però atenent a que ja ho feia el senyor Jaume Asens ha considerat que la seva intervenció ja no era necessària.

També agraeix al Consell de Solidaritat tot el treball que s'ha fet, i el que encara s'està fent, per conèixer la realitat de l'assassinat de Flors Sirera, molt especialment a l'Associació Inshuti que centra la seva tasca en els Grans Llacs.

Diu que des de la creació del Consell de Solidaritat a l'any 1995 s'està lluitant per la justícia, la pau, els drets humans i la sensibilització de la ciutadania en tots aquests temes.

Assenyala que és evident que la llei va enrere. Diu que a l'any 1985 ja es va veure molt clarament que s'havia de defensar tot un col·lectiu de persones molt vulnerables que eren maltractades, segrestades, violades, assassinades, etc. En aquell moment es va creure que calia que hi hagués una llei que ho regulés i ara, en canvi, això no es contempla i es deixen aquestes persones en estat de vulnerabilitat. Per això pensen s'ha de mostrar el rebuig a aquesta reforma i s'ha de continuar donant suport a la querrel·la contra l'assassinat de Flors Sirera per saber qui han estat els seus assassins i traslladar aquesta moció al govern de la Generalitat, al govern espanyol i també al Consell General del Poder Judicial. Per tot el que ha exposat, demana el vot favorable del Consistori.

La senyora Sònia Díaz, portaveu del Grup Municipal Socialista, assenyala que al Ple es discuteixen moltes mocions, les quals algunes són molt tècniques, altres són molt polítiques i altres són de caire molt jurídic. Pel que fa a aquestes últimes, diu que ni ella ni els seus companys de partit són experts en temes jurídics i, per tant, només els queda l'opció de defensar-les des del cor. En aquest sentit, i com que diu que el senyor Jaume Asens ja ho ha explicat molt bé i també ho ha argumentat la senyora M. Mercè Rosich, diu que el Grup Municipal Socialista només faran un petit record de qui era Flors Sirera i de la feina que feia. Tot i que malauradament ja no hi és, hi ha molts cooperants que, a l'igual que ella, decideixen dedicar part de la seva vida a ajudar els altres.

Diu que, des del respecte, llegirà un petit fragment de la darrera carta que Flors Sirera va enviar a casa seva i que va sortir publicat a la premsa l'any 1997. Pensen que aquestes paraules són una mostra de l'entusiasme i de la força dels cooperants que han perdut la vida fent la seva feina i que ara, amb aquesta llei, aquestes morts quedaran impunes. Malauradament, el sentiment no arribarà però quedarà recollit en acta. Tot seguit llegeix el text:

"Kigali, 23 de desembre de 1996.

Hola Família de *Musungos!*

Waramutse, correre, amakuro... (Paraules africanes de salutació).

El Nadal em porta el regal d'un trasllat de domicili i d'haver de buscar mobles per a la nova casa. Ens traslladem per estar més a prop de la feina. Acabem d'arrencar un programa de desenvolupament molt difícil. Al final, ho hem aconseguit i donem suport a 8 centres de salut perduts entre un dels mil cims que configuren aquest país. Facilem medicines i aliments. Degut al retorn dels refugiats ha augmentat considerablement l'afluència de persones. Treballem amb material molt rudimentari i l'hem d'aprofitar al màxim.

Aquí, el temps adquireix un altre significat, Ningú corre per fer res si no és veritablement important. Al centre de salut de *Rusoro* arribem després de dues hores de viatge en un 4x4. El camí és tortuós i et deixa el cul fet pols. Però el paisatge és preciós. Tot verd, i de mil colors. Plataners, camps de te, de cafè, de blat... Al fons es divisen tres volcans. Pel camí ens trobem a molta gent, semblen les Rambles. Tothom saluda i somriu tranquil·la. Si han de portar algú a l'hospital, l'han de dur a peu en un camí de dues hores.

Ara estic una mica nerviosa perquè m'acaben de fer una entrevista per la ràdio i no m'ha fet cap gràcia. Fa un parell de caps de setmana vaig anar a Goma (Ara ja no és el Zaire). Vaig ser al camp de *Mugunga*, on havia estat treballant. En el seu dia era un espai desolat: pedres volcàniques, restes de roba, de papers... Ara, tot és cobert de verd i de flors de tots els colors. Al fons, majestuós. El *Miragongo*.”

La senyora Sònia Díaz tanca la seva intervenció manifestant que, tant de bon no quedin impunes crims com els de la Flors Sirera.

El senyor Pere Culell, president del Grup Municipal d'ERC, agraeix la iniciativa del Consell de Solidaritat i comenta que en algun comunicat a la premsa s'havia indicat que era el moment oportú per fer aquesta moció.

Diu que el senyor Jaume Asens, com a lletrat en temes d'aquest tipus, ha explicat molt bé quins són els principis d'aquesta reforma. S'ha entès bé que la justícia universal es podria derogar i que, entre la protecció de les víctimes o la impunitat dels criminals, sembla que s'ha optat per blindar la impunitat, violant els tractats internacionals.

Comenta que, amb presses, per motius polítics i econòmics es vol globalitzar aquesta impunitat violentant una fita de civilització democràtica. Sobretot remarca que això es vol fer amb caràcter retroactiu, la qual cosa és un precedent que condueix cap a la dictatorialització de la justícia. D'un sol cop es volen tancar diversos processos oberts, com el de la Flors Sirera, el de José Couso o el del genocidi del Tibet a mans dels xinesos. Diu que això deixa en desparament a moltes víctimes, persones torturades, persones que han estat objecte de mutilacions genitals, etc., cosa que contradiu tots els termes dels drets humans i la democràcia.

De fet, troba que no és insòlit que passi això en aquest país perquè quan s'ha demanat que s'estudiïn les represàlies del franquisme ha calgut anar a Argentina per exposar-ho i, per tant, tampoc li estranya gaire que també passi a l'inrevés, quan el que volen és abolir un dret com aquest per no entrar en conflictes econòmics o polítics.

Per tot plegat, manifesta que cal continuar donant suport a la querella i seguir lluitant pel desemmascament d'aquesta reforma de llei que promou el PP, que és, en el fons, un atac directe als drets humans i la democràcia.

Finalment, agraeix la tasca que tothom està realitzant en aquest tema. Pensa que el Consistori donarà suport a la moció i manifesta que li agradaria que el suport fos ampli i que s'hi adherissin la majoria de grups, cosa que creu que pot ser fàcil perquè és un tema de drets humans.

El senyor Jordi Masdeu, portaveu del Grup Municipal de la CUP, agraeix la intervenció del senyor Jaume Asens i també dóna les gràcies a la gent del Consell de Solidaritat, especialment a Inshuti que són els qui més estan treballant en aquest tema des de fa molts anys.

Pensa que a ningú sorprèn que el PP vulgui derogar la justícia universal. Diu que és un precedent molt perillós perquè si es comencen a jutjar crims de guerra podria passar el que està començant a passar a l'Argentina on s'estan jutjant els dirigents del feixisme espanyol de durant i, sobretot, de després de la Guerra Civil. Comenta que és normal que no vulguin que jutgin els seus pares, avis o fins i tot a ells mateixos i, per tant, és comprensible que vulguin abolir la justícia universal.

Diu que la justícia universal acaba amb la impunitat i això els poderosos no ho poden permetre. Que només passi a l'estat espanyol tampoc no ajuda massa, ajuda a solucionar una sèrie de problemes que són molt importants –per als manresans, el crim de Flors Sirera- però diu que l'interessant seria que la justícia fos realment universal i que tots els països –no només els poderosos i els que es creuen per sobre del bé i del mal- puguin jutjar crims comesos en altres països. Diu que d'aquesta manera es podrien jutjar els criminals de guerra que han guanyat la guerra perquè veu que quan es jutgen criminals de guerra és perquè l'han perdut, com per exemple els nazis en el seu moment, Milosevic, etc. Evidentment que amb això no està dient que no ho mereixin, però pensa que també s'haurien de jutjar el trio de les Azores que va cometre un crim de guerra a l'Irak, i altres règims pretesament democràtics que actuen amb completa impunitat arreu del món i provoquen crims a vegades pitjors que molts dels que es jutgen com a crims de guerra.

Per això, diu que el que a la CUP li agradaria és que la justícia fos realment universal, que tots els països del món tinguessin dret a jutjar criminals, no només els països més potents que tenen la potestat moral –sovint autoatorgada- així com la força per fer complir uns acords que els països empobrits i que pateixen més la repressió, la tortura i la guerra difícilment podran imposar, precisament perquè són sempre els perdedors de les guerres. En aquest sentit, la CUP donarà suport a la moció i manifesta que esperen que aviat es pugui reprendre, aquí i arreu del món, el concepte de justícia universal i que acabi dominant la legislació internacional.

El senyor Sebastià Llord, president del Grup Municipal de PxC, agraeix les paraules del senyor Jaume Asens. També agraeix als metges, periodistes, religiosos, etc., persones que es deixen la vida en aquells països als quals hi van com a cooperants.

Sobre el que s'ha comentat de la repressió de Xina al Tibet, diu que el govern comunista xinès també reprimeix els seus propis conciutadans.

Diu que cal ser implacable i perseguir fins al final aquests crims. Pensa que les persones a les quals estava ajudant Flors Sirera devien patir igual, o més, que la seva pròpia família al veure que era assassinada, perquè ella els estava ajudant a que tinguessin una vida millor i varen ser uns conciutadans seus qui la van matar.

Per això, manifesta que el vot de PxC serà favorable a la moció.

El senyor Xavier Javaloyes, president del Grup Municipal del PP, agraeix les explicacions del senyor Jaume Asens sobre el que pot representar l'aprovació de la reforma d'aquesta llei.

A l'igual que ha assenyalat la senyora Sònia Díaz, diu que ell tampoc és jurista i, per tant, diu que pot entendre les interpretacions del que pot suposar aquesta reforma i les pot compartir o no. Sigui com sigui, diu que no comparteix algunes de les acusacions

que s'han fet de les persones que són del PP o que voten el PP i tampoc comparteix alguns discursos demagògics que s'han fet respecte la justícia universal.

Diu que el grup municipal del PP des del primer moment ha donat recolzament perquè hi hagi justícia i se sàpiga qui va assassinar Flors Sirera, ja sigui mitjançant el Ple Municipal, el Consell de Solidaritat o a través d'altres instruments de l'Ajuntament. També diu que el seu grup municipal lamenta molt el que el govern del PP està fent respecte el model de justícia universal amb la seva abolició. Explica que ho lamenten perquè tampoc són tants casos, ja que són una dotzena els que s'estan instruint des d'Espanya i pensen que no calia. Diu que un dels motius que s'han adduït és l'homologació europea respecte la justícia, malgrat que s'hagin fet altres lectures economicistes i globalitzadores. No sap quin és el motiu realment, però en qualsevol cas no s'atreveria a fer afirmacions d'aquest tipus. Sigui com sigui, diu que lamenten que s'hagi d'aturar i, per això, amb independència d'algunes expressions que s'han dit en aquest debat diu que el que importa realment és el que queda escrit i el que s'acorda. Per això, manifesta que el grup municipal del PP també mostra el seu rebuig a la proposta de reforma de la Llei Orgànica del Poder Judicial i diu que continuaran donant suport a la causa de la querella contra els implicats dels assassinats dels cooperants a Ruanda, entre ells Flors Sirera. Per aquests motius diu que el vot que emetran serà favorable.

En no haver-hi més intervencions, l'alcalde sotmet a votació la proposició 7.14 dels Grups Municipals de CiU, PSC, ERC i CUP, i el Ple l'aprova per unanimitat dels 23 membres presents i, per tant, esdevé acord plenari amb el contingut que ha quedat reproduït.